

Stjärnan som ville vara i fred

Berättelse

Greta Lovisa Gustafsson föddes 1905 i en fattig familj på Södermalm i Stockholm. Hennes pappa var arbetare och hennes mamma jobbade på en fabrik. När Greta var fjorton år dog pappan, och familjen fick det ännu svårare. Greta var tvungen att börja arbeta tidigt, bland annat i en affär som sålde hattar.

Men Greta drömde om scenen. Hon kom in på en teaterskola i Stockholm, och där fick regissören Mauritz Stiller syn på henne. Han gav henne ett nytt, kort artistnamn – Garbo – och en huvudroll i filmen “Gösta Berlings saga” (1924). Det var början på allt. Stiller blev hennes mentor, och tillsammans reste de 1925 till Hollywood, där det stora filmbolaget MGM väntade.

I USA blev Greta Garbo snabbt en stjärna. Efter filmen “Flesh and the Devil” (1926) var hon känd över hela världen. På den tiden var filmerna stumma, vilket betydde att publiken inte hörde skådespelarnas röster. När ljudfilmen kom var många nervösa, men Garbo klarade övergången. Hennes första talfilm, “Anna Christie” (1930), marknadsfördes med orden “Garbo talks!” – alltså “Garbo talar!”. Senare kom dramer som “Grand Hotel” (1932) och “Anna Karenina” (1935), och till slut komedin “Ninotchka” (1939), som fick reklamen “Garbo laughs!”.

Trots all framgång var Garbo en mycket privat människa. Hon undvek journalister och fotografer, och hon gifte sig aldrig. Ett citat följde henne genom hela livet: “I want to be alone” – “Jag vill vara ensam”. Hon sa själv att hon egentligen menat “Jag vill bli lämnad i fred”, men orden fastnade ändå.

År 1941 gjorde Garbo sin sista film, “Two-Faced Woman”. Hon var då bara 36 år. Efteråt valde hon att helt lämna filmen, vilket få förstod. Hon flyttade till New York och levde resten av livet långt från strålkastarna. Även om hon inte längre var med i några filmer, glömde världen henne aldrig. År 1954 fick hon en heders-Oscar för sina insatser, däremot kom hon inte själv för att ta emot priset.

Greta Garbo dog 1990 i New York, 84 år gammal. Hon räknas än idag som en av filmhistoriens största stjärnor – en kvinna som hade allt men som mest av allt ville vara i fred.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
regissör	personen som bestämmer hur en film ska göras
mentor	en erfaren person som hjälper och stöttar någon yngre
huvudroll	den största och viktigaste rollen i en film
stumfilm	en gammal film utan ljud och tal
ljudfilm / talfilm	en film där man hör skådespelarnas röster
övergång	när något går från ett tillstånd till ett annat

ORD	FÖRKLARING
marknadsföra	göra reklam för något så att folk vill se det
privat	något som man vill hålla för sig själv
undvika	hålla sig borta från något
strålkastare	starka lampor; här: att stå i centrum och synas
insats	det man gör och bidrar med i ett arbete
tillbakadragen	en person som helst håller sig borta från andra

Läsförståelsefrågor

---

1. Hur var Gretas familj när hon var liten?
  1. rik och berömd
  2. fattig och arbetande
  3. stor med många barn
2. Vad gjorde Mauritz Stiller för Greta?
  1. Han gav henne ett nytt namn och en huvudroll.
  2. Han gifte sig med henne i Hollywood.
  3. Han skrev böcker om hennes liv.
3. Varför var orden "Garbo talks!" en nyhet?
  1. Hon hade lärt sig ett nytt språk.
  2. Det var första gången publiken fick höra hennes röst på film.
  3. Hon höll ett tal på en stor scen.
4. Vad betyder det att Garbo var "tillbakadragen"?
  1. Hon ville synas och prata med journalister.
  2. Hon höll sig helst borta från andra människor.
  3. Hon flyttade ofta mellan olika länder.
5. Vad hände år 1941?
  1. Hon fick en heders-Oscar.
  2. Hon spelade in sin allra första film.
  3. Hon gjorde sin sista film och slutade.
6. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
  1. Greta Garbo flyttade till Hollywood tillsammans med Mauritz Stiller.
  2. Garbo tog själv emot sin heders-Oscar på scenen 1954.
  3. Garbo tyckte att det var lätt att lära sig engelska.
7. Förklara med egna ord varför många blev förvånade när Garbo slutade med film.
8. Vad tror du att Garbo menade med att hon ville "bli lämnad i fred"? Vad är skillnaden mot att vilja vara helt ensam?
9. Texten säger att "världen glömde henne aldrig". Vad i texten visar att hon fortfarande var viktig efter att hon slutat spela in filmer?
10. Varför tror du att filmbolaget skrev "Garbo laughs!" i reklamen för "Ninotchka"? Vad säger det om hennes tidigare roller?

Diskussionsfrågor

- Skulle du vilja vara världsberömd? Vilka för- och nackdelar finns det?
- Garbo slutade när hon var som mest populär. Är det modigt eller dumt att sluta på topp? Motivera.
- Idag finns sociala medier. Hade en person som Garbo kunnat hålla sig privat i dag? Varför / varför inte?
- **Skriv (5–6 meningar):** Beskriv en känd person som du beundrar. Vad har personen gjort, och varför tycker du att hen är intressant?